

Családon belüli erőszak a magyar bíróságokon - avagy mire költöttük a norvég pénzt? A Patent Egyesület sajtóközleménye – 2014.október 20.

A Patent Egyesület sajtóközleménye – 2014.10.20.

A PATENT Jogvédő Egyesület 2013 októberétől 12 hónapon át Magyarországon úttörő kezdeményezést indított útjára. Elsőként szervezett olyan programot, amely kifejezetten a párkapcsolati erőszakkal érintett bírósági ügyek tárgyalásainak laikus megfigyelésére irányult. Budapesten, Debrecenben, Miskolcon és Pécsen 12 nő és 2 férfi végzett érdemi monitorozó tevékenységet a februártól júliusig terjedő időszakban. Az önkéntesek között voltak pszichológus- és joghallgatók, szociális munkások, gyakorló jogászok, és érintettek, azaz bántalmazott nők is. 205 tárgyalást figyeltek meg a monitorozók, melyből 89 volt családon belüli erőszakkal érintett ügy.

Tárgyalási tapasztalataikat ügytípusonként eltérő monitorozó lapokon rögzítették megadott szempontok szerint.

Az eredeti terveinktől eltérően, az Országos Bírósági Hivatal adatvédelmi aggályokra hivatkozással elzárkózott az együttműködéstől, így tisztán civil mozgalmi jelleggel működött a program: a megfigyelendő tárgyalásokat bírák, ügyészek, ügyvédek, ügyfelek eseti jelzései alapján, valamint véletlenszerűen tájékozódva választottuk ki.

A monitorozás legfőbb akadályának az bizonyult, hogy a bíróságok nem kezelik külön ügycsoportként a családon belüli erőszakkal érintett ügyeket, illetve a bántalmazás egy szűk ügycsoporttól eltekintve nem kerül nevesítésre az eljárások során. Ennek következtében a tematikus megfigyelés különösen nehéz, hiszen nem nyerhető információ arra vonatkozóan, hogy mely ügyek tartoznak a családon belüli erőszak témakörébe.

Megállapítást nyert ezen kívül, hogy gyakori az ítélezés során az áldozatok hibáztatása, az emberi méltóságot sértő bánásmód az áldozatokkal szemben. Hangsúlyos volt a monitorozók által megfigyelt közönyben, modortalanságban, lenézésben megnyilvánuló bírói attitűd. Számos olyan sztereotípiát került feljegyzésre, melyek érvényesülése a bírák megfelelő képzésével kiküszöbölhető lenne. Ugyancsak a bírák képzése által lenne megvalósítható az az ügyek megítélését alapvetően befolyásoló megközelítés, hogy a bántalmazást az eljáró bíró a felek viselkedéséből, nyilatkozataiból felismerje, és az ügyet ennek megfelelően ne két egyenrangú fél konfliktusának, hanem szisztematikus hatalmi megnyilvánulásnak tekintse. A rossz tapasztalatok mellett nagy számban talákoztunk pozitív beszámolókkal is a bíróságok munkáját illetően. A monitorozás tapasztalatait és eredményeit külön kiadványban gyűjtöttük össze.

Annak érdekében, hogy ezen ügyekben az ítélezés a nemzetközi jó gyakorlat irányába változzon, kiadványunkban ajánlásokat fogalmazunk meg a bírósági tárgyalások nyilvánosságára, kiszámíthatóságára, szakszerűségére vonatkozóan. Kézikönyvünk részét képezi egy Bíróságfigyelő Kisokos is, mely segítségül szolgál mindenfajta jövőbeli monitorozási tevékenységhez.

A programról szóló kiadvány alább, PDF formátumban letölthető.